Tuotantoeläinten hyvinvointiyhdistys TEH ry

Eduskunta

Maa- ja metsätalousvaliokunta

mmv@eduskunta.fi

Viite: Lausuntopyyntö

Asia: Asiantuntijalausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi eläinten hyvinvoinnista ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 154/2018 vp)

Yleistä

Hallituksen esitys laiksi eläinten hyvinvoinnista ja laeiksi eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta on Tuotantoeläinten hyvinvointiyhdistys TEH ry:n mielestä kokonaisuutena perusteltu ja hyvin valmisteltu. Yhdistys kannattaa lämpimästi lain tavoitteiksi kirjattuja eläinten hyvinvoinnin edistämistä ja hyvän kohtelun lisäämistä. TEH ry kuitenkin muistuttaa, että tuotantoeläinten hyvinvointi on voimakkaasti kytköksissä kotieläintuotannon kannattavuuteen ja tuottajan hyvinvointiin. Kun kotieläintuotantoa määrittävää peruslainsäädäntöä uusitaan, tulee myös tuotannon markkinaehtoisuus ottaa huomioon.

Yhteiskunnassa käsitykset eläinten hyvinvoinnista ovat muutoksessa. TEH ry huomauttaa, että lain säätäjän tulee tukeutua riippumattomiin tutkimustuloksiin uuden lainsäädännön laatimisessa. ”Yhteiskunnassa vallitsevan käsityksen” tulkinta on haasteellista. Se saattaa pohjautua hyvinkin suppean mutta sitäkin kovaäänisemmän tahon tarkoitushakuisiin julkisiin mielipiteisiin. Eläinoikeusliikkeet suhtautuvat lähtökohtaisesti kielteisesti koko kotieläintuotantoon ja kaikkeen eläinten hyväksikäyttöön. Valtaosa suomalaisista luottaa kuitenkin kotimaisen kotieläintuotannon vastuullisuuteen, mutta siitä ei pidetä suurta meteliä. Eläinten hyvinvointi on kuluttajille tärkeää.

Tuotantoeläinten hyvinvointiyhdistys TEH ry korostaa, että eläinten hyvinvointi ja lainsäädännön minimivaatimukset ovat eri asia. Suomalainen kotieläintuotanto on eurooppalaisittainkin vastuullista ja lainsäädännön täyttymisen valvonta on tehokasta. Vapaaehtoiset laatujärjestelmät varmistavat minimivaatimuksia korkeamman laadun. Tämän erilaisuuden markkinointi mahdollistaa kannattavamman tuotannon kuin juuri minimivaatimukset täyttävä tuotanto. Tälle markkinaehtoisuudelle on jätettävä tilaa, eikä sitä tule säädöksin romuttaa. Maalaisjärjen käyttö on sallittua: kaikkea ei tarvitse normittaa. Uusinvestoinnit ja rakennekehitys etenevät lainsäädännöstä huolimatta. Parsinavetat ovat katoava tuotantomuoto muutamassa vuodessa, samoin porsitushäkkien käyttö. EU:ssa Suomi on eläinten hyvinvoinnin edelläkävijä, joka korostuu nyt myös hallituksen esityksessä.

Tuotantoeläinten hyvinvointiyhdistys TEH ry

Hallituksen esityksessä on lukuisia kohtia, joista voidaan myöhemmin antaa tarkempia säännöksiä. Tältä osin tässä vaiheessa jää paljon auki mitä vaikutuksia uusi laki tulee aiheuttamaan käytännössä tuotantoon. Valvonnan toimeenpano ja säädösten tulkinta tulee olemaan oleellista käytäntöjen kannalta.

TEH ry haluaa vielä tuoda esiin koirien pentutehtailun ja ulkomaisten katukoirien markkinoiden eläinsuojelulliset ongelmat. Katukoiramarkkinoiden takana on usein myös pentutehtailu puhtaassa hyötymistarkoituksessa. Yhdistys esittää, että alkuperältään katukoirien tai löytöeläinten tuonti ulkomailta kiellettäisiin eläinsuojelullisin perustein eläinten hyvinvointilaissa.

Huomioita pykäläkohtaisesti

Tuotantoeläinten hyvinvointiyhdistys TEH ry kannattaa eläimen itseisarvon kirjausta lain perusteluihin ja tavoitteisiin lakitekstiin kirjaamisen sijasta. Hallituksen esityksen kirjaus on tarkoituksenmukainen ja perusteltu.

Kytkemisen kieltäminen muiden nautojen kuin lypsylehmien ja hiehojen osalta hallituksen esityksessä on nyt ehdotettu 5 vuotta. Pienet yksiköt luopuvat tuotannosta tai investoivat uusiin tuotantorakennuksiin ja yhdistys näkeekin, että 5 vuoden siirtymäaika olisi näihin ratkaiseviin päätöksiin siten tarkoituksenmukainen erityisesti niille tuottajille, jotka harkitsevat investointeja.

Emakoiden ja ensikoiden porsitushäkkien osalta TEH ry toteaa, että hallituksen esityksen kirjaus on hyvä ja kannatettava. Tutkimus ei tue porsitushäkeistä luopumista porsaiden turvallisuuden vuoksi. Porsaiden kuolleisuuden on todettu olevan ns. vapaassa porsituksessa suurempi kuin porsitushäkkiä käytettäessä. Käytännön tietoa ja tieteellisiä tutkimustuloksia ei ole vielä tarpeeksi siitä, miten porsaitten turvallisuus yhdistetään parhaiten emakon vapaaseen liikkumiseen. Tuotanto on kuitenkin pikkuhiljaa luopumassa porsitushäkeistä ja uudet investoinnit tullaan tekemään sitä silmälläpitäen. Tässä vaiheessa hyvää kehitystä tulee tukea muilla keinoin kuin normeja tiukentamalla.

Hallituksen esityksessä tiineytyshäkkien käyttöä esitetään rajattavaksi 8 vrk:een ja TEH ry kannattaa tätä. Tutkimus on osoittanut, että alkioiden kiinnittyminen paranee ja pahnuekoko suurenee, kun emakko ei altistu heti siemennyksen jälkeen stressille, jota ryhmään palauttaminen aina aiheuttaa jonkin verran.

Välttämättömien kivuliaiden toimenpiteiden yhteydessä vaadittava kivunlievitys on TEH ry:n mielestä kannatettava ja oikeasuuntainen kehitys. Yhdistys kuitenkin huomauttaa, että vaikka vasikan nupouttaminen tai naudan sarvien poisto tehdään eläinten hyvinvoinnin varmistamiseksi, se ei ole suinkaan välttämätöntä, kunhan eläimille on varattu riittävästi tilaa. Ulkokasvatuksessa ja parsinavetoissa toimenpide voidaan jättää tekemättä, jolloin naudoille voidaan taata mahdollisuus käyttää sarvia mm. sosiaaliseen kanssakäymiseen ja ihonhoitoon.

TEH ry korostaa, että valvovan viranomaisen osaaminen ja asiantuntijuus ovat tärkeitä myös omistajan oikeusturvan toteutumiseksi. Valvontaeläinlääkärien lisäkoulutus tilakäyntejä tekemään ja yrittäjää kohtaamaan olisi toivottavaa. TEH ry kannattaa hallituksen esityksen vaatimusta valvontaviranomaisen pätevyydestä, niin että valvontaviranomaisen tulisi olla Suomessa laillistettu eläinlääkäri. Lisäksi TEH ry esittää, että lakiin kirjattaisiin omistajan mahdollisuus käyttää avustajaa, mikäli se on kohtuullisen ajan sisällä mahdollista toteuttaa.

Tuotantoeläinten hyvinvointiyhdistys TEH ry

Eläinlajista tai yksilön fysiologisista tarpeista, eläimen iästä tai kasvatusmuodosta riippuen eri eläimillä on erilaiset nesteen saannin tarpeet ja ne tulee laissa huomioida. Mm. lyhytaikainen päivittäinen ulkoilu ja jaloittelu kuten hevosten ulkoilutarhat, vuorokausivaihtelun yöaika siipikarjalla, ulkokasvatus kuten vasikoiden iglukasvatus ovat tilanteita, jolloin eläimen riittävä nesteensaanti pystytään turvaamaan vaikeuksitta. TEH ry katsookin, että nyt hallituksen esityksessä oleva kirjaus poikkeuksineen on tarkoituksenmukainen huomioimaan eri eläinten tarpeet ja eläintenpidon tilanteet. Alempiasteisissa lajikohtaisissa asetuksissa on mahdollisuus säätää yksityiskohdista, jota TEH ry pitää hyvänä menettelynä.

Helsingissä 19.11.2018

Tuotantoeläinten hyvinvointiyhdistys TEH ry

Martin Ylikännö — Puheenjohtaja

Leena Suojala — Sihteeri